

vállalat egész ipari üzemét vezető „mesterré” vagy „előmunkássá” válik: a rendelet és az ezen alapuló joggyakorlat azonban mindezt figyelmen kívül hagyja.

Hogy a bírói judikatura néha mily komikusan kicsinyes ismervekből kénytelen megállapítani azokat a tényeket, amelyek a rendelet alkalmazhatósága szempontjából lényegesek, az köztudomású. Szabadjon példának okáért azt az esetet idéznem, amidőn egy szabócég próbakisasszonya pereskedik: a bíróság azt kutatja, hogy az illető kisasszony a vevők előtt csak billegette-e magát a bemutatott toilettekben vagy itt-ott talán maga is eladott; ha egy nagy cégről van szó, ott a próbakisasszonynak nem kell a vevővel alkudnia is, ilyformán ő csak ipari alkalmazott, ha azonban egy kisebb cégről van szó, melynél a kisasszonynak itt-ott le is kell ereszkednie a vevőhöz és „kereskedelmi tevékenységet” is ki kell fejtenie: akkor már vita férhet ahhoz, hogy nem kereskedősegédről van-e szó, akit már széleskörű felmondási és végkielégítési jogok illetnek meg. Avagy: mészárosüzletben miért tekintendő az alkalmazott csak ipari segédnek, ha ő hust vág, csontot darabol, szalonnát füstöl, stb., míg ha hozzá sem nyúl a tőkéhez és a késhez, ellenben papirosba csomagolja a párisit és az előre kikészített porció husokat a vevőnek kiszolgáltatója: akkor ő már kereskedősegéd, aki magasabb kategóriába tartozik.

Az élet minduntalan megcáfolja ennek a megkülönböztetésnek racionális voltát és jogpolitikai indokoltságát.

A gyakorlati jogásznak nemcsak sok oktalan boszuságot okoz de lege lata fennálló megkülönböztetése ipari és kereskedősegédnek, úgyszintén ipari tisztviselőnek és termelő alkalmazottnak: hanem sokszor lelkiismereti töprengést is vált ki benne, az ügy első bírójában ez a semmivel meg nem indokolható szociális és jogi szétválasztás. Nézetünk szerint az általános alkalmazotti kódex van hivatva mihamarább ezen a súlyos igaztalanságon segíteni és a jog nivelláló hivatását e téren is betölteni.

F. P.

Közszerzemény és igényper. A P. V. 2713/1933. számú kúriai ítélettel eldöntött esetben (Jogi Hírlap 1934., 24.) a végrehajtást szenvedő felesége azon az alapon nyújtott be igénykeresetet, hogy ő a lefoglalt ingókat a férj ellen korábban foganatosított közigazgatási árverésen saját külön vagyonából a maga részére megvette. A kir. Kúria a keresetnek helyt adott. A döntés maga helyes, de megemlítésre érdemes az indokolás két megállapítása. Az egyik az, hogy a házasság tartama alatt vétel útján szerzett vagyon közszerzemény lévén abban az esetben is, ha a szerzés alapjául a nő külön vagyona szolgált, „a felperes a keresetben megjelölt ingókra a házasság tartama alatt érvényesíthető tulajdonjogot nem szerzett”. A premissza helyes, a konklúzió azonban rendkívül aggályos. Mindenekelőtt azt lehet következtetni belőle, hogy ha van a házasság tartama alatt nem érvényesíthető tulajdon, úgy ugyanennek a tulajdonnak érvényesíthetőnek kell lennie a házasság megszűnte után, holott a Kúriának nyilván nem volt szándékában oly tulajdonjogot

konstruálnia, amely a feleséget csak felfüggesztő feltétellel, t. i. a házasság megszűnte után illeti meg. De ha a feleség csak a házasság megszűnte után tulajdonos, úgy ebből az következik, hogy addig a férjnek kell tulajdonosnak lennie. Ezt sem akarhatta a Kúria, hiszen ez ellentétben állana a nő vagyoni önállóságával, önálló jogképességével. A vagyoni közszerzeményi minősége a házasság fennállása alatt irrelevans és csak a házasság megszűnte pillanatában a közszerzeményi elszámolás megejtésénél kezd lényegessé válni, de semmi kihatása a közszerzeményi minőségnek a házasság fennállása alatt a tulajdonjogra nincsen. Ugyanilyen aggályos a kir. Kúria másik megállapítása is. Az ítélet a fentidézett megállapítás után előrebocsátja, hogy igényper nemcsak tulajdonjogra, hanem minden oly jogra alapítható, amely anyagi tartalmánál fogva alkalmas az ingó árverésre bocsátásának meggátolására. Ez a tétel, amely állandóan visszatér a kir. Kúria ítéleteiben, túlságosan általánosít, mert még azt sem mondja ki, hogy az igényperrel védett jognak dologi jognak kell lennie, holott az igényper nyilván nem alkalmas kötelmi jogok védelmére, sőt a jogcímvédelemnek sem alkalmas formája az igényper. Pedig a kir. Kúria nincs messze ettől a szerintem egyáltalában nem helyeseltető felfogástól. Az adott esetben ugyanis a kir. Kúria igényperrel védhető jognak találta a feleség ama megtérítési igényét, amelyet az ő külön vagyona a közszerzeményi elszámolás során a közszerzeményre való ingók beszerzési ára címén támaszt és megállapítja erről az igényről, hogy ezt a felperes harmadik személyekkel szemben a házasság tartama alatt is megvédheti. Nézetem szerint az ítélet túl messze megy. A feleség mint tulajdonos léphet fel igényperrel és nem volt arra szükség, hogy egyrészt az ő tulajdonát denegáljuk, ugyanakkor pedig egy kötelmi igénynek adjunk oly védelmet, amely csak dologi jogot illet meg.

Dr. Vági József.

Nyugdíjjogosultság eléérése előtti elbocsátás. A Kúria gyakorlata ismételten megállapította, hogy nincs oly jogszabály, amely a munkaadót ellenkező kikötés hiányában arra kötelezné, hogy a szolgálati jogviszonyt csak azért tartsa fenn, hogy az alkalmazott a nyugdíjra jogosító szolgálati időt kitölthesse. A Kúria a mai jogállapotból levont ezt a tételét azonban ismételten enyhítette azzal a kijelentéssel, hogy a szolgálati viszony felmondás útján való megszüntetésére a munkaadót megillető jog „csak akkor nem volna jogszerűen gyakorolható, ha a munkaadó az alkalmazottat közvetlenül a nyugdíjjogosultság megszerzése előtt, minden komoly ok nélkül bocsátja el a szolgálatból”. (Kúria P. II. 2174/1932., az esetet közli a Munka Jog, a Kereskedelmi Jog melléklete I. évf. 5. szám). A fenti jogtétel a Kúria gyakorlatában ismételten hangsúlyozást nyert. Épen ezért megkezdte a Kúria P. II. 4800/932. számú határozata, amely a következőket mondotta ki: „Az alperesnek az az eljárása, hogy az 1914. XVII. t.-c. 2. §-ának 1. c) és a szolgálati szabályzat 3. §-ának 2. a) pontja alapján őt megillető jogával élve az ideiglenesen alkalmazott felperessel a szolgálati viszonyt közvetlenül